

**Advies Natuurwaarden vier invullocaties
Oosteinde Vriezenveen**

BügelHajema
Plek voor ideeën

**Advies Natuurwaarden vier invullocaties
Oosteinde Vriezenveen**

Inhoud

Rapport en bijlagen

10 oktober 2013

Projectnummer 255.00.03.43.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	9
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	11
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	11
3.2	Omgevingsvisie - Ecologische Hoofdstructuur	12
3.3	Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur	12
4	Soortenbescherming en effectbepaling	15
4.1	Vaatplanten	15
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	16
4.3	Zoogdieren - overige	19
4.4	Vogels	20
4.5	Amfibieën	22
4.6	Reptielen	22
4.7	Vissen	23
4.8	Dagvlinders, Libellen en overige ongewervelden	23
5	Conclusie en consequenties	25
5.1	Beschermde gebieden	25
5.2	Beschermde soorten	25
5.3	Uitvoerbaarheid	26
6	Bronnen	27
6.1	Veldbezoek	27
6.2	Media	28
6.3	Literatuur	28

Bijlagen

Inleiding

Er bestaan plannen om vier voormalige bedrijfslocaties aan de Oosteinde te Vriezenveen in de gemeente Twenterand te bestemmen voor woondoeleinden. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een wijzigingsplan te worden opgesteld. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de provinciale structuurvisies en provinciale verordeningen. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Overigens zullen mogelijk zowel de soortenbescherming als de gebiedsbescherming per 2013 worden ondergebracht in de nieuwe Wet natuurbescherming.

DOEL VAN HET ADVIES

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

OPZET VAN HET RAPPORT

- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;
- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- conclusies en consequenties.

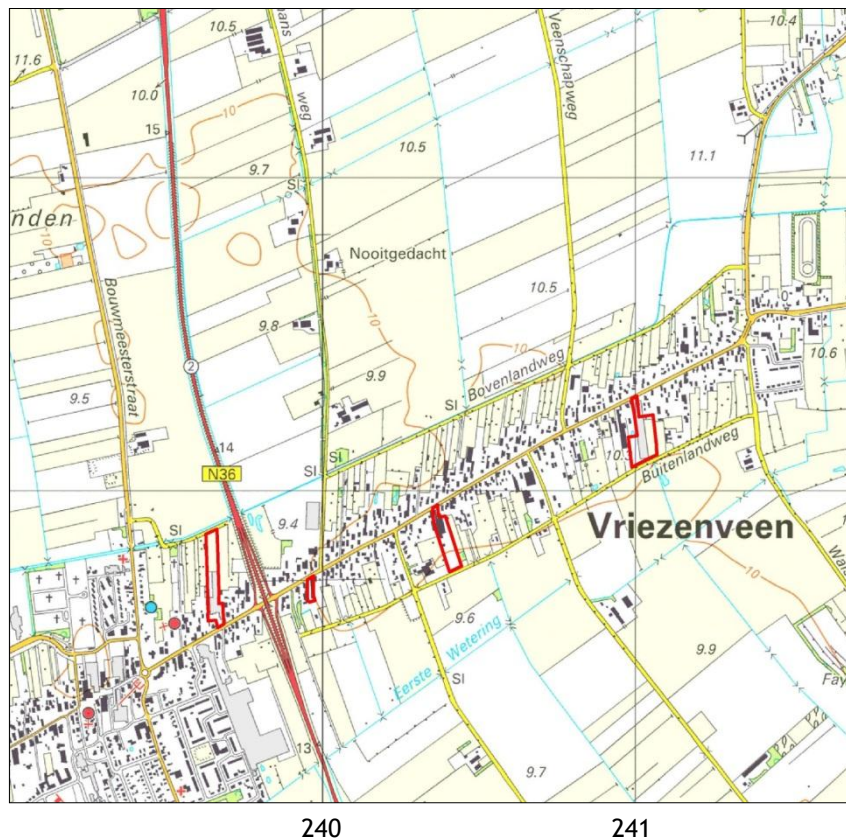
De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als wat betreft potenties voor deze soorten.

PLANGEBIED

Het plangebied betreft vier locaties aan de Oosteinde te Vriezenveen. De ligging van de verschillende deelgebieden wordt weergegeven in onderstaand figuur (figuur 1).

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood) (bron ondergrond: Mijn Kadaster)

BEOORDELING

Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving.

BEVINDINGEN

Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

Plangebied en voorgenomen plannen

2.1

Ligging

Het plangebied ligt aan de oostzijde van het dorp Vriezenveen, in de kilometerhokken¹ 239-492, 240-492 en 241-493 en in de uurhokken¹ 28-24 en 28-25. Figuur 1 geeft een topografisch overzicht van de ligging van het plangebied en de kilometerhokken. Het plangebied ligt in de lintbebouwing van Vriezenveen en bestaat uit vier invullocaties.

2.2

Huidige situatie

Deze rapportage beschrijft vier invullocaties in Vriezenveen. Het betreft vier locaties in de lintbebouwing aan de straat Oosteinde. Het gaat om de percelen 53, 98, 174 en 320. Hierna volgt een beschrijving van de verschillende percelen. Wanneer gesproken wordt over plangebied, dan worden hiermee de verschillende locaties tezamen bedoeld. De afzonderlijke percelen worden deelgebieden genoemd.

Deelgebied Oosteinde 53

Oosteinde 53 betreft het bedrijfsperceel van een drukkerij. Deze was ten tijde van het veldbezoek nog in bedrijf. Het perceel is aan de zuidzijde geheel verhard. De bebouwing aan de zuidzijde is opgetrokken uit baksteen en heeft een pannendak. Het noordelijke deel van de bebouwing is voornamelijk opgetrok-

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

ken uit damwandprofielplaten en heeft een plat dak. Aan de oostzijde van de bebouwing staat een fraaie oude zomereik. Het noordelijke deel van het deelgebied betreft grasland (weide) en grenst aan de Lindenlaan. Hier staat eveneens een fraaie oude zomereik.

Deelgebied Oosteinde 98

Aan de Oosteinde 98 is een garagebedrijf gevestigd. Voorheen is het een school geweest. Aan de voorzijde staat de voormalige woning van de hoofdmeester. Dit gebouw is opgetrokken uit twee bouwlagen (baksteen met sierpleister) en heeft een plat dak, de achterliggende bebouwing heeft een pannendak. Het plangebied is geheel verhard, er staat geen opgaand groen. Direct ten westen van het perceel staan (buiten het plangebied) enkele bomen.

Deelgebied Oosteinde 174

Oosteinde 174 betreft het bedrijfsterrein van een voormalige bakkerij. Aan de noordzijde staat aan de Oosteinde een woonhuis met winkel, met daarachter bedrijfsbebouwing. Van noord naar zuid ligt op het perceel een verharde weg die aan de zuidzijde aansluit op de Buitenlandweg. De woning is opgetrokken uit baksteen en heeft een pannendak. De bedrijfsbebouwing bestaat uit een groot bakstenen gebouw met plat dak, met hierachter twee kleinere, vrijstaande houten schuren. De meest zuidelijke schuur heeft een pannendak met overhangende gevelpannen. De andere schuur heeft een golfplaten dak. Het terrein rondom de bebouwing ligt braak. Achter op het perceel staan twee bomen. De erfgrans aan de oostzijde bestaat uit een houtsingel.

Deelgebied Oosteinde 320

Aan de Oosteinde 320 was tot voor kort een bakkerijbedrijf gevestigd. De bebouwing bestaat uit een woonhuis met winkel aan de Oosteinde en enkele loodsen en schuren er achter. De loodsen zijn voor het grootste deel opgetrokken uit baksteen en damwandprofielplaten met een golfplaten dak. Het meest zuidelijke deel van de bebouwing betreft slechts een overkapping voor de stalling en het laden en lossen van vrachtwagens. Aan de oostzijde van het deelgebied ligt een verruigd terrein met grote hopen grond. De oostelijke grens van het deelgebied betreft een greppel met hierlangs een boomsingel. Hier staan ook twee zeer fraaie oude zomereiken. Aan de zuidzijde van het deelgebied ligt de Buitenlandweg.

2.3

Voorgenomen plannen

Van de vier deelgebieden zal de bedrijfsbestemming worden gewijzigd in een woonbestemming.

Op de locatie Oosteinde 53 wordt een klein deel van de bedrijfsbebouwing gehandhaafd, namelijk het meest oostelijke deel vooraan op de kavel waar nu kantoorruimte aanwezig is. De overige bebouwing wordt geamoveerd. Op het overige deel van de kavel kunnen maximaal vier woningen worden gerealiseerd. Het achterste deel van de kavel krijgt een agrarische bestemming zonder bouwmogelijkheden.

De bebouwing op de locatie Oosteinde 98 wordt gehandhaafd. De huidige bedrijfsbestemming (garagebedrijf) vervalt. Mogelijke nieuwe functies zijn aan de achterzijde een museum/tentoonstellingsruimte voor (oude) automobielen annex een ontvangst-vergaderruimte. Ook een accountantskantoor en/of een dierenartsenpraktijk zijn aan de orde. Een woonfunctie is hier niet toegestaan. De ontsluiting is conform de huidige situatie vanaf de Oosteinde.

Het plan voor de locatie Oosteinde 174 omvat de sloop van alle bedrijfsbebouwing behoudens de (bedrijfs)woning/kantoor aan de Oosteinde. In de nota 'Ruimtelijk Advies Herinvulling Lint Oosteinde' is voor deze locatie een aantal proefverkavelingen opgesteld. De invulling varieert van twee vrijstaande woningen achterin samen met twee-onder-een-kapwoningen tot een situatie

waarin ruimte is gemaakt voor vier starterswoningen en drie vrijstaande woningen. In alle varianten wordt de wooncluster ontsloten vanaf de Oosteinde via een oppad.

Op de locatie Oosteinde 320 zal alle bedrijfsbebouwing, behoudens de (bedrijfs)woning/kantoor aan de Oosteinde, worden geamoveerd. Er ontstaat hierdoor ruimte voor maximaal drie woningen. De ontsluiting is vanaf de Oosteinde via een oppad.

G e b i e d s b e s c h e r m i n g e n e f f e c t b e p a l i n g

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009 (zie bijlage 1).

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Natuurbeschermingswet 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en Wetlands.

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Natura 2000-gebied Engbertsdijkerven op ongeveer 2,5 km van het plangebied. Tussen de beschermde gebieden en het plangebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur. Het plangebied heeft geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de aard van de ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het plangebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

EFFECTEN

Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is voldoende wanneer het bevoegd gezag voor het bestemmingsplan, de gemeenteraad van Twenterand, dit aspect gemotiveerd overweegt bij de vaststelling van het plan.

CONCLUSIE

3.2

Omgevingsvisie – Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De Ecologische Hoofdstructuur is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

INVENTARISATIE	Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur ligt op ruim 1 km ten zuidoosten van het plangebied. Het betreft hier nieuwe, nog te realiseren natuur; een schapenweide naast het natuurreservaatje Fayersheide. Tussen de EHS-gebieden en het plangebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur. Het plangebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden.
EFFECTEN	Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de terreinomstandigheden van het plangebied en het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten op de Ecologische Hoofdstructuur te verwachten.
CONCLUSIE	De activiteit is op het punt van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het provinciaal natuurbeleid. Het is formeel aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

3.3

Streekplan – Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE	Vanuit de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid) wordt specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden die buiten de Ecologische Hoofdstructuur vallen. In of nabij het plangebied ligt geen bestaand bos of natuurgebied.
EFFECTEN/CONCLUSIE	De ontwikkelingen hebben geen betrekking op bestaande bos- en natuurgebieden. Aangewezen gebieden met natuurwaarden buiten de EHS liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten

te verwachten op deze gebieden. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009. Het is formeel aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

Soortenbescherming en effectbepaling

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, worden in dit rapport respectievelijk de benamingen licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een eigen, afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als onder het strenge beschermingsregime.

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Het Natuurloket (1), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied is begin juni 2012 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Op basis van het verkennend veldbezoek is vastgesteld dat voor de locaties aan de Oosteinde 53 en 176 nader onderzoek naar huismus en vleermuizen nodig is. Een eerste veldbezoek in dit kader is half oktober uitgevoerd. De bevindingen van het nader onderzoek zijn eveneens verwerkt in voorliggende rapportage.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

De deelgebieden zijn overwegend bebouwd en verhard. Deelgebied Oosteinde 53 heeft deels betrekking op een klein stuk grasland. Tussen het gras staan soorten zoals akkerdistel, ridderzuring, scherpe botterbloem, veldzuring en witte klaver. Deze soorten indiceren een voedselrijke bodem met een minder intensief gebruik. Op het grasland staat een fraaie oude zomereik. Op het bedrijfsperceel is verder een verruigd terreintje gelegen. Hier staan soorten

INVENTARISATIE

als hondsdrif, guldenroede, robertskruid, stinkende gouwe en zevenblad. Ook vind er enige opslag plaats van es, zomereik, zwarte els en wilg. Aan de oostzijde van het deelgebied staat verder nog een fraaie, oude zomereik.

Deelgebied Oosteinde 98 is geheel bebouwd en verhard met straatklinkers.

Aan de zuidzijde van deelgebied 174 zijn een grasveld en een verruigd terrein gelegen. Er staan soorten als echte kamille, teunisbloem, ridderzuring en gestreepte witbol. Geheel in het zuiden staan twee oudere bomen: een es en een zomereik.

Deelgebied Oosteinde 320 heeft onder meer betrekking op een verruigd terrein met grote hopen grond. Er is hier een ruige vegetatie met onder meer akkerdistel, braam, grote brandnetel, melganzenvoet en ridderzuring aanwezig. De oostelijke grens van het deelgebied betreft een greppel met hierlangs een boomsingel. Hierin staan valse acacia, zachte berk en zwarte els. Ook staan er twee zeer fraaie, oude zomereiken.

In de verschillende deelgebieden zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Uit de geraadpleegde bronnen (1) komen uit de omgeving waarnemingen van de zwaarder beschermde soorten kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, ronde zonnedauw, welriekende nachtorchis en wilde gagel naar voren. Dit zijn soorten van natte en zure heide- en veengrond en kalkgraslanden; dergelijk biotoop bevindt zich niet in het plangebied.

EFFECTEN/CONCLUSIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Ten behoeve van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van vaatplanten verwacht.

4.2

Zoogdieren – vleermuizen

INVENTARISATIE

De bebouwing in het plangebied is tijdens het verkennend veldbezoek onderzocht op de geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij is vastgesteld dat de voormalige woning aan de Oosteinde 174, de achterste schuur van Oosteinde 174 en de bebouwing met dakpannen aan de Oosteinde 53 potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

De voormalige woning aan de Oosteinde 174, alsmede de oostelijke bebouwing (kantoorruimte) aan de Oosteinde 53 worden gehandhaafd. Deze bebouwing wordt hierdoor niet verder besproken.

De te slopen bebouwing aan de Oosteinde 53 is potentieel geschikt als verblijfplaats vanwege overhangende gevelpannen en de aanwezigheid van een spouw in de buitengevels. De achterste schuur aan Oosteinde 174 heeft eveneens een pannendak met gevelpannen. De schuur heeft daarnaast een houten dakbeschot. Vleermuizen vinden via overhangende gevelpannen voldoende ruimte om toegang te krijgen tot achterliggende ruimtes tussen het dak en het dakbeschot of de spouw. Te verwachten soorten zijn gewone dwergvleermuis, laat-

vlieger en eventueel ruige dwergvleermuis. Deze soorten komen deels ook uit de bronnen naar voren (1, 2).

De overige te slopen bebouwing in het plangebied is gezien de constructie en gebruikte materialen niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Door de ontwikkelingen gaan geen lijnvormige landschapselementen verloren. Het plangebied zal gezien de beperkte hoeveelheid opgaand groen ook geen hoge waarde hebben als foerageergebied voor vleermuizen.

Om het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de schuur op de Oosteinde 174 en de bebouwing aan de Oosteinde 53 vast te stellen, dan wel uit te sluiten, is nader onderzoek uitgevoerd. Na het eerste veldbezoek is begonnen met de sloopwerkzaamheden aan de schuur op de Oosteinde 174. Het onderzoek heeft zich daarna enkel nog gericht op de bebouwing op de Oosteinde 53.

Op 15 oktober 2012 en op 7 juni, 9 juli en 6 september 2013 is het plangebied in de avonden geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Het nader onderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuizenprotocol², dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus, de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. De methode en weersomstandigheden zijn beschreven in paragraaf 6.1. Tijdens deze avonden zijn de soorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) waargenomen. Voorafgaand aan de avondinventarisatie is de bebouwing, waar mogelijk, onderzocht op sporen van vleermuizen.

NADER ONDERZOEK

Op 15 oktober 2012 zijn bij de schuur van Oosteinde 174 geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Bij de voorgevels van Oosteinde 53 is op 15 oktober 2012 een rustende laatvlieger aangetroffen onder een overhangende gevelpan (zie foto hierna). Op de muur waren ter hoogte van de verblijfplaats vettige plekjes te zien en op de grond, tegen de gevel aan, lagen uitwerpselen. Op de overige avonden zijn voorafgaand aan de inventarisatie geen sporen van vleermuizen meer waargenomen.

INSPECTIE

Op 15 oktober 2012 werd de eerste vleermuis om 18.50 uur (4 minuten na zonsondergang) waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis bij Oosteinde 53, overvliegend vanuit het zuiden. Gewone dwergvleermuis is ook om 19.08 uur waargenomen ten zuiden van Oosteinde 53. Om 19.29 uur werd een gewone dwergvleermuis met sociale roepjes waargenomen, vliegend langs de westgevel richting het noorden. Mannetjes laten rond deze tijd van het jaar sociale roepjes horen om vrouwtjes mee te lokken naar de paarverblijfplaats. Om 19.20 uur werd de eerste ruige dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van de meest westelijke gevel. Gedurende de avond zijn nog enkele waarne-

15 OKTOBER 2012

² GaN, NGB en Zoogdiervereniging, 2013 Vleermuisprotocol versie 27 maart 2013, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht.

mingen van ruige dwergvleermuis gedaan. De laatvlieger die eerder deze dag is aangetroffen, werd gedurende het onderzoek niet uitvliegend waargenomen.

Op de locatie Oosteinde 174 werd de eerste vleermuis om 18.52 uur waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis die langs vloog richting het westen. Gedurende de avond is gewone dwergvleermuis diverse keren waargenomen. Ten noorden van de schuur vloog vanaf 19.04 uur een gewone dwergvleermuis om de vijf minuten van west naar oost en omgekeerd. Er werden geen sociale roepjes gehoord. Ook ten zuiden van de schuur zijn enkele waarnemingen van gewone dwergvleermuis gedaan. Om 19.15 uur werd de eerste laatvlieger waargenomen, ten noorden van de schuur en vliegend richting het westen. Om 19.30 uur en 19.32 uur werd eveneens een laatvlieger waargenomen op deze locatie.

Laatvlieger onder overhangende gevelpan

7 JUNI 2013

Op 7 juni 2013 werd de eerste vleermuis om 22.11 uur waargenomen (15 minuten na zonsondergang). Het betrof een uitvliegende gewone dwergvleermuis vanuit dezelfde locatie als waar bij het vorige bezoek een laatvlieger is aangetroffen. Deze gewone dwergvleermuis bleef enige tijd foerageren boven de parkeerplaats ten zuiden van de bebouwing. Om 22.28 uur en 22.34 uur zijn eveneens gewone dwergvleermuizen waargenomen, vliegend langs de westzijde van de bebouwing richting het zuiden. Om 22.55 uur werd korte tijd een foeragerende laatvlieger waargenomen ten westen van de bebouwing. Dit betrof ook de laatste waarneming van deze avond.

9 JULI 2013

Op 9 juli 2013 werd de eerste vleermuis om 22.17 uur waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis, langs vliegend vanuit zuidelijke richting. Deze bleef enige tijd foerageren ten zuiden van de bebouwing. Om 22.49 uur werd een laatvlieger waargenomen ten westen van de bebouwing, vliegend richting het zuiden. Er zijn deze avond geen overige waarnemingen gedaan.

6 SEPTEMBER 2013

Op 6 september 2013 werd de eerste vleermuis om 20.37 uur gehoord. Het betrof een gewone dwergvleermuis, langs vliegend vanaf het westelijk gelegen perceel richting het zuidoosten. Om 20.41 uur en 20.43 uur werd een heen en weer vliegende gewone dwergvleermuis waargenomen ten westen van de bebouwing. Om 20.50 uur vloog een laatvlieger over in oostelijke richting. Om 20.53 uur werd een gewone dwergvleermuis met sociale roepjes waargenomen. Dit exemplaar vloog enige tijd heen en weer langs de westgevel van de

bebouwing en daarna in zuidelijke richting het plangebied uit. Om 21.11 uur werd ten westen van de bebouwing een overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen.

Op basis van de inventarisatie is vastgesteld dat er één verblijfplaats met een verblijfsfunctie voor zowel een exemplaar laatvlieger als een exemplaar gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is. Het betreft een verblijfplaats in de spouwmuur van de meest westelijke gevel van Oosteinde 53.

FUNCTIONIES

De verblijfplaats heeft voor laatvlieger, gezien de datum waarop deze is waargenomen en het feit dat het slechts één exemplaar betrof, een functie als paarverblijfplaats van een mannetje. De verblijfplaats heeft voor gewone dwergvleermuis, gezien de datum waarop deze is waargenomen en het feit dat het slechts één exemplaar betrof, een functie als zomerverblijfplaats van een mannetje.

Het plangebied heeft geen hoge waarde als foerageergebied voor vleermuizen.

Met het slopen van de bebouwing van Oosteinde 53 gaat één verblijfplaats van vleermuizen verloren. Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd, evenals de verblijfplaats ook als deze tijdelijk niet in gebruik is. Het plangebied zal als foerageergebied niet verloren gaan.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan. Als gevolg van de sloop van de bedrijfsbebouwing aan de Oosteinde 53 wordt een verblijfplaats van vleermuizen vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). Voor het verstoren, dan wel vernietigen van de verblijfplaats dient een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan. Hierin worden mitigerende maatregelen omschreven waarmee schade aan vleermuizen zo veel mogelijk wordt voorkomen en verzacht. De maatregelen betreffen onder andere het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen en het werken in de voor vleermuizen minst kwetsbare periode.

CONCLUSIE

4.3

Zoogdieren - overige

Gezien de ligging in bebouwd gebied en de grote mate van verharding op de verschillende percelen, heeft het plangebied geen grote waarde voor grondgebonden zoogdieren. De ruige, grazige delen van het plangebied vormen geschikt leefgebied voor licht beschermde soorten als huisspitsmuis, gewone bosspitsmuis en rosse woelmuis. Ook egel zal in het plangebied voorkomen. Uit de geraadpleegde bronnen (1, 2) komen waarnemingen van de zwaarder beschermde soorten eekhoorn en steenmarter naar voren. Gezien de terreinomstandigheden van de deelgebieden worden verblijfplaatsen van deze soorten niet binnen het plangebied verwacht. Ook maakt het plangebied geen essentieel deel uit van het leefgebied van deze soorten.

INVENTARISATIE

EFFECTEN Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende soorten verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. De verwachting is dat het plangebied na inrichting een vergelijkbare waarde voor zoogdieren zal hebben.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4.4

Vogels

INVENTARISATIE De deelgebieden zijn door de aanwezigheid van bomen en struiken (in en) in de omgeving geschikt broedgebied voor vogels van tuin en park. In opgaande begroeiing zullen vogels als merel, vink en winterkoning tot broeden komen. Tijdens het verkennend veldbezoek is beoordeeld dat het voormalig woonhuis aan de Oosteinde 174 en de schuur met dakpannen op het achtererf vanwege het type dakpan geschikt zijn als nestplaats voor huismus. In de schuur met golfplaten werd een nest van spreeuw aangetroffen. Onder het pannendak van het voormalige woonhuis aan de Oosteinde 320 werd een daadwerkelijke nestplaats van huismus aangetroffen. Onder het pannendak, aan de zijde van de voorgevel, was minimaal één nest met jongen aanwezig. In de omliggende tuinen langs de Oosteinde werden veel huismussen waargenomen. Gezien de aanwezigheid van woningen met oudere pannendaken en tuintjes met veel schuilgelegenheid (heggen) langs de Oosteinde, ligt het in de verwachting dat er een grote populatie huismussen in Vriezenveen aanwezig is. Onder het pannendak van de woning Oosteinde 49, direct ten westen van het pand Oosteinde 53, zijn eveneens nestplaatsen van huismus vastgesteld. Het voormalige woonhuis aan de Oosteinde 174 en het voormalige woonhuis aan de Oosteinde 320 worden gehandhaafd. Deze bebouwing wordt hierdoor niet verder besproken. Verblijfplaatsen van andere vogelsoorten dan huismus die gebruikmaken van een vaste verblijfplaats, zijn niet in het plangebied aangetroffen en worden ook niet in of direct rond het plangebied verwacht.

NADER ONDERZOEK Om een beeld te krijgen van het aantal broedparen huismus in het plangebied is op de locaties Oosteinde 174 en Oosteinde 53 op 15 oktober 2012 nader onderzoek verricht. Daarnaast is op 7 juni 2013 de Oosteinde 53 nogmaals onder-

zocht. Onder de dakpannen van de achterste schuur op Oosteinde 174 is gezocht naar nesten. Er zijn aan de zuidwestzijde, nabij wat opgaand groen, vier nestplaatsen op rij aangetroffen. Het is niet met zekerheid te stellen dat de vier nesten van vier verschillende broedparen zijn, mogelijk gaat het hierbij om één broedpaar met meerdere nestplaatsen.

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen aan de Oosteinde 53 is onder het pannendak van de meest westelijke voorgevel eveneens een nestplaats van huismus aangetroffen. Op 15 oktober 2012 was niet vast te stellen of het nog in gebruik was. Op 7 juni 2013, in het broedseizoen van huismus, is het nest daarom nogmaals onderzocht. Er zijn op 7 juni 2013 geen mussen nabij het pand Oosteinde 53 aangetroffen. Het nest is nogmaals bekeken, daaruit bleek dat het niet in gebruik was en recent niet in gebruik is geweest. Er zijn evenmin huismussen waargenomen rondom de bebouwing.

Nestplaatsen Oosteinde 174

Nestplaats Oosteinde 53

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal veranderen als gevolg van de ontwikkelingen. De nieuwe situatie is echter naar verwachting ook weer geschikt voor reeds voorkomende broedvogels van tuin en park, omdat tuinen zullen worden aangelegd met opgaand groen. Gedurende het onderzoek is de achterste schuur van Oosteinde 174 gesloopt. Hiermee zijn maximaal vier nestplaatsen van huismussen verloren gegaan. Nestplaatsen van huismus zijn jaarrond beschermd. Indien de resterende werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen ook nesten van overige broedvogels worden verstoord.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen meer worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

CONCLUSIE

4.5

Amfibieën

INVENTARISATIE	Het plangebied heeft geen hoge waarde voor amfibieën, er komen uit de bronnen (1, 5) ook geen zwaardere beschermde soorten uit de omgeving naar voren. Wegens het ontbreken van oppervlaktewater heeft het plangebied zelf geen waarde als voortplantingsplaats. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en bastaardkikker vanuit wateren in de omgeving voorkomen in het grasland van het plangebied. Mogelijk vinden soorten als bruine kikker en gewone pad een overwinteringsplaats in ruigere delen van het plangebied.
EFFECTEN	Door de ontwikkelingen zal het plangebied als leefgebied voor amfibieën nauwelijks veranderen. Bij graafwerkzaamheden zullen terreindelen worden vergraven, waardoor mogelijk (overwinterings)verblijfsplaatsen worden vernietigd en/of verstoord. Ook kunnen tijdens de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. In het plangebied komen mogelijk enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4.6

Reptielen

INVENTARISATIE	In de directe omgeving is levendbarende hagedis waargenomen (1, 5). Binnen het plangebied is echter geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig. Waarschijnlijker is dat levendbarende hagedis zijn leefgebied in heidegebieden ten noorden van Vriezenveen heeft.
EFFECTEN/CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op reptielen verwacht.

4.7

Vissen

De ontwikkelingen hebben geen betrekking op oppervlaktewater.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep vissen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4.8

Dagvlinders, Libellen en overige ongewervelden

Door de huidige inrichting en het gebruik is het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor beschermde ongewervelden. Het plangebied vormt gezien de aanwezige biotopen en de verspreiding van beschermde soorten in Nederland geen onderdeel van het leefgebied van beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden. Binnen het plangebied kunnen in bloementuinen wel enkele algemene, niet beschermde soorten zoals atalanta, klein koolwitje en kleine vos worden verwacht.

INVENTARISATIE

Op basis van het onderzoek is een voldoende beeld van de soortengroepen dagvlinders, libellen en overige ongewervelden ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen verwacht.

CONCLUSIE

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

5.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied een zeer beperkte natuurwaarde kent. Wanneer bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4) worden, behalve voor vleermuizen, geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Vleermuizen

Op basis van het nader onderzoek is een voldoende beeld van de voorkomende soorten ontstaan. Als gevolg van de sloop van de bedrijfsbebouwing aan de Oosteinde 53 wordt een verblijfplaats vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). Het betreft een verblijfplaats met een verblijfsfunctie voor zowel een exemplaar laatvlieger als een exemplaar gewone dwergvleermuis.

Voor het verstoren, dan wel vernietigen van de verblijfplaats dient een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan. Hierin worden mitigerende maatregelen omschreven waarmee schade aan vleermuizen zo veel mogelijk wordt voorkomen en verzacht. De maatregelen betreffen onder andere het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen en het werken in de voor vleermuizen minst kwetsbare periode.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden een belemmering vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Deze conclusie geldt voor de beschermde soorten en de noodzaak van ontheffingen. Het betreft hier een verblijfplaats met een verblijfsfunctie voor zowel laatvlieger als gewone dwergvleermuis (zie ook paragraaf 4.2).

De gemeenteraad kan onder overweging van argumenten ten aanzien van de afwezigheid van negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 het bestemmingsplan met betrekking tot het in voorliggend advies onderzochte voornemen vaststellen. Het is aan het bevoegd gezag, de provincie Overijssel, om de visie dat het plan niet strijdig is met betrekking tot het beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur te bevestigen.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (onder andere een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het plangebied en omgeving is op 1 juni 2012 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 14 °C en een matige wind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

De nadere onderzoeken naar huismus vonden plaats op 15 oktober 2012 en 7 juni 2013. Hierbij is zowel de te slopen bebouwing aan Oosteinde 174 en Oosteinde 53 als de directe omgeving onderzocht op aanwezigheid van huismussen met nestindicerend gedrag, zoals zingende mannetjes en huismussen met nestmateriaal. Tevens is het pannendak onderzocht op aanwezigheid van nesten.

NADER ONDERZOEK HUIS-
MUS

Op 15 oktober 2012 en op 7 juni, 9 juli en 6 september 2013 is het plangebied onderzocht ten behoeve van een inventarisatie van vleermuizen. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol dat is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging (VZZ) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het toepassen van het protocol geeft grote mate van zekerheid dat de DLG geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag en dat het onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure.

NADER ONDERZOEK
VLEERMUIZEN

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooi tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. De inventarisatie vond plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1). Het tijdstip van het uit de verblijfplaats vliegen van vleermuizen is soortspecifiek en vindt globaal enige tijd na zonsondergang plaats.

Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd door mevrouw drs. A.A. Schwab en de heer H. Vlemmix.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de inventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
15-10-2012	18.30-20.30	18.46	Bewolkt en matige wind	13°C ->10°C
07-06-2013	21.00-23.00	21.56	Half bewolkt en matige wind	21°C ->19°C
09-07-2013	21.00-23.00	21.59	Bewolkt en matige wind	20°C ->17°C
06-09-2013	20.15-22.15	20.15	Bewolkt en zwakke wind	23°C ->19°C

6.2

Media

1. www.quickscanhulp.nl. Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).
2. www.zoogdieratlas.nl. Zoogdieratlas.nl is een digitale verspreidingsatlas van zoogdieren. De verspreiding van zoogdieren wordt per provincie in kaart gebracht. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6.3

Literatuur

3. Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve en R. Zollinger, De Zoogdieren van Overijssel: Voorkomen, verspreiding (periode 1970-1998) en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle 1999.
4. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
5. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2010 (verspreidingsperiode 2001-2010), RAVON 42, jaargang 13 (4): blz. 105-119.
6. Twisk, P., A. van Diepenbeek, J.P. Bekker, Veldgids Europese zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist 2010.
7. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
8. Dienst Landelijk Gebied, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werkkader intern), 31 oktober 2008.
9. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Opgave Quickscanhulp.nl

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voor zover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3	Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn: - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.
AFWIJZING	Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.
GEDRAGSCODE	Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.
BEOORDELING	Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFA-
SE/VOORTOETS

Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de

VERGUNNINGAANVRAAG

vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.

ADC-CRITERIA	Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.
INSTANDHOUDINGSDOELEN	De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.
AANGEWEZEN	Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van EL&I (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.
BEHEERPLANNEN	Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.
Ecologische Hoofdstructuur De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen van de rijksoverheid met betrekking tot de EHS. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.	
BESCHERMDE GEBIEDEN	De EHS bestaat uit: - bestaande natuurgebieden; - toekomstige natuurgebieden; - beheergebieden.
BESCHERMING	Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aan-

tasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecoloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecoloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure, tenzij het objectief overduidelijk is dat beschermde gebieden niet kunnen worden geschaad door de getoetste ontwikkeling.

BEOORDELING

Bijlage 2. Opgave Quickscanhulp.nl (1) ((c) NDFF - quickscanhulp.nl 24-10-2012 14:53:44)

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Levendbarende hagedis	Reptielen	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Ronde zonnedauw	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Welriekende nachtorchis	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Wilde gagel	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	middelzwaar beschermd	0 - 1 km
Heideblauwtje	Dagvlinders	streng beschermd	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Grote gele kwikstaart	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Havik	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Huismus	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Roek	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Zwarte wouw	Vogels	streng beschermd	0 - 1 km
Gewone dwergyleermuis	Zoogdieren	streng beschermd	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	streng beschermd	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	streng beschermd	0 - 1 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Gele helmbloem	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Rietorchis	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Steenanjer	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Kleine modderkruiper	Vissen	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Wild zwijn	Zoogdieren	middelzwaar beschermd	1 - 5 km
Boomkikker	Amfibieën	streng beschermd	1 - 5 km
Heikikker	Amfibieën	streng beschermd	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	streng beschermd	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	streng beschermd	1 - 5 km
Adder	Reptielen	streng beschermd	1 - 5 km
Gladde slang	Reptielen	streng beschermd	1 - 5 km

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	streng beschermd	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km
Das	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km
Gewone of Kleine dwergvleermuis	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km
Veldspitsmuis	Zoogdieren	streng beschermd	1 - 5 km

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Twenterand

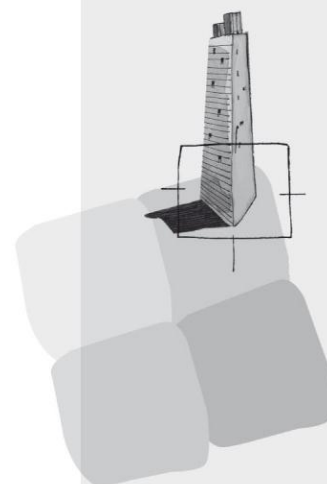
Contactpersoon
De heer H.W.M. Holweg

Rapport
Mevrouw drs. A.A. Schwab
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ing. C.A. Folkerts
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
255.00.03.43.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort